

ماهنامه علمی تخصصی پایا شهر

ISSN ۲۹۸۰-۷۷۸۶

زمان پذیرش نهایی: ۱۴۰۰/۰۳/۱۵

شماره مجوز مجله: ۸۰۴۰۰

بررسی چرایی و چگونگی استراتژی تکالیف منزل دانش آموزان

مریم خلیفه^۱، شرافت یارپور جوانمرد^۲، سیمین فرض اله زاده^۳، سکینه پایکاری^۴

۱- کارشناسی علوم تربیتی گرایش مدیریت آموزشی پیام نور شیراز

۲- کارشناسی حسابداری جهاد دانشگاهی واحد لرستان

۳- کارشناسی آموزش ابتدایی دانشگاه آزاد اسلامی اسلامشهر

۴- کارشناسی مشاوره دانشگاه فرهنگیان شهید مفتاح شهر ری

Khalife.maryam@gmail.com

چکیده

این مساله مهمی برای مدارس و معلمان است که چگونه می توان از یادگیری دانش آموزان در خانه نیز حمایت کرد. همچنین این نیز مهم است که هدف از انجام تکالیف برای دانش آموزان روشن شود (مثلاً افزایش یک حوزه خاص از دانش، یا ایجاد تسلط در یک زمینه خاص و ... است). مطالعات بررسی شده با بالاترین میزان اعتبار، تکالیف خانه را دو بار در هفته در یک موضوع خاص موثر می دانند چرا که شواهدی وجود دارد که نشان می دهد با افزایش مدت زمانی که دانش آموزان برای تکالیف صرف می کنند، تأثیر تکالیف کاهش می یابد. تکالیف در اشکال و اندازه های مختلف وجود دارد. در حالی که بسیاری از معلمان به حالت تکالیف تکراری قدیمی پایبند هستند. معلمان در زمان تکلیف دادن باید ایجاد انگیزه و تقویت ذهن دانش آموز برایشان مهم باشد. همچنین تفاوت های فردی و سطح علمی دانش آموزان را نیز در نظر بگیرند و به زمان و هزینه تکالیف نیز توجه داشته باشند تا سبب انزجار و تنفر در دانش آموزان منجر نشود. مطالعه پیش رو نشان می دهد که تکالیف منزل یکی از مهم ترین عوامل موثر بر بازخورد آموزشی دانش آموزان است و مزایای بسیاری همچون مسئولیت پذیری، قدرت حل مسأله و تقویت یادگیری را در پی خواهد داشت.

واژه های کلیدی: اهمیت تکلیف، تکلیف، یادگیری، دانش آموزان، برون داد آموزشی

ماهنامه علمی تخصصی پایا شهر

ISSN ۲۹۸۰-۷۷۸۶

مقدمه

تکلیف به وظایفی گفته می‌شود که معلمان به دانش‌آموزان می‌دهند تا خارج از درس‌های معمولی انجام دهند. فعالیت‌های تکلیف به طور قابل توجهی بین دانش‌آموزان با سنین مختلف متفاوت است، از جمله فعالیت‌های خواندن در خانه، پروژه‌ها یا مقاله‌های طولانی‌تر و کارهای هدایت‌شده و متمرکزتر مانند بازی‌های تست‌ها.

تکلیف: کلمه‌ای است که نه تنها در کودکان، بلکه در والدین نیزگاهی باعث ناامیدی می‌شود. و حداقل برای بچه‌های دبستانی، ممکن است تعیین تکلیف مدرسه بیش از ارزش آن مشکل داشته باشد دلیل این امر هم شاید معلمانی باشند که بدون آگاهی و برنامه ریزی تکلیف طولانی به دانش‌آموزان محول می‌کنند. (سعدی، نگار، ۱۳۹۹).

شواهدی وجود دارد که تکلیف درسی می‌تواند در دبستان مفید باشد و می‌توان از آن برای ادغام مطالب آموخته شده در کلاس یا آمادگی برای ارزشیابی‌ها استفاده کرد. تکلیف شب اگر به طور صحیح و مکمل فعالیت‌های مدرسه باشد می‌تواند برای کودکان مفید باشد. تکلیفی که توسط بچه‌های دبستانی انجام می‌شود می‌تواند شامل خواندن، تمرین املا یا بازی‌هایی برای مطالب باشد. کاربردهای تکلیف در مدرسه ابتدایی شامل تقویت مهارت‌هایی است که دانش‌آموزان در مدرسه می‌آموزند، کمک به آنها برای آماده شدن برای آزمون‌ها و آماده سازی آنها برای درس‌های آینده مدرسه. تکلیف همچنین می‌تواند به عنوان یک نقطه ارتباط بین خانه و مدرسه عمل کند و به والدین کمک کند تا احساس کنند بخشی از مدرسه فرزندشان هستند (Galloway et al., 2013).

تحقیقات آکادمیک زیادی در مورد تأثیر تکلیف برای کودکان در مدرسه ابتدایی انجام نشده است. مطالعات موجود - تحقیقاتی که یافته‌های تعدادی از مطالعات را ترکیب و تجزیه و تحلیل می‌کند - نشان می‌دهد که تکلیف درسی برای برونداد آموزشی کودکان دبستانی فواید مثبت کمی دارد یا اصلاً فایده ندارد. دلیل اصلی این امر ناتوانی کودکان در تکمیل این تکلیف بدون حمایت معلمان و مدرسه است.

برخی تحقیقات نشان داده است که دانش‌آموزان ابتدایی فاقد مهارت‌های مطالعه مستقل برای انجام تکلیف هستند و نمی‌توانند روی کار متمرکز بمانند علاوه بر این، اگر والدین انتظارات غیر واقعی داشته باشند، فشار وارد کنند یا از روش‌هایی استفاده کنند که برخلاف آنچه در مدرسه استفاده می‌شود، تکلیف درسی واقعاً تأثیر منفی خواهند داشت.

تکلیف خانه همچنین ممکن است نابرابری بین دانش‌آموزان را افزایش دهد. افرادی که از زمینه‌های اقتصادی برخوردار هستند، ممکن است از حمایت بیشتر والدین برای تکلیف، از جمله کمک تحصیلی بیشتر، انتظارات بالاتر و منابع بهتر برخوردار باشند.

با این حال، این امکان وجود دارد که تعیین تکلیف برای کودکان دبستانی دارای مزایایی باشد که به راحتی قابل اندازه‌گیری نیست، مانند ایجاد مسئولیت‌پذیری و مهارت‌های مستقل حل مسئله. همچنین می‌تواند به کودکان کمک کند عادت‌هایی را ایجاد کنند که در زندگی بعدی مدرسه مفید خواهد بود. یک وظیفه رایج برای تکلیف در مدارس ابتدایی این است که کودکان با والدین خود بخوانند. شواهدی وجود دارد که نشان می‌دهد این تأثیر مثبت و همچنین ایجاد لذت دارد، اما کیفیت تعامل ممکن است مهمتر از کمیت باشد.

ماهنامه علمی تخصصی پایا شهر

ISSN ۲۹۸۰-۷۷۸۶

اگر هدف از تکالیف توسعه رابطه بین خانه و مدرسه و دادن سهم بیشتر والدین در تحصیل فرزندانشان باشد، ممکن است این امر مثبتی باشد. با این حال، اگر این هدف است، نباید به عنوان وسیله ای برای بهبود نمرات آزمون یا معیارهای عملکرد مدرسه استفاده شود. برای کوچکترین بچه‌ها، هر چیزی که زمان را از بازی رشدی دور کند، چیز بدی است. طبق این پژوهش تکلیف شب دارای مزایا و معایبی هست که باید عوامل مدرسه و خانه با هماهنگی و آرایه ی راه کارهای مناسب به تنظیم آن بپردازند تا مثر ثمر واقع گردد.

اهمیت و ضرورت موضوع پژوهش

به دلیل اینکه پیشرفت هر جامعه و سرزمینی مشروط به آموزش و پرورش است و عوامل زیادی بر این مهم تاثیر گذارند در این میان تکلیف شب یکی از عوامل موثر بر آموزش و پرورش است که دغدغه ی بسیاری از دانش آموزان و والدین است به همین سبب ما تصمیم گرفتیم که بر سر این موضوع پژوهش و مطالعه انجام دهیم.

شرایط تکلیف

۱. برخی از دانش آموزان ممکن است فضای آرامی برای یادگیری در خانه نداشته باشند - برای مدارس مهم است که در نظر بگیرند چگونه می توان از یادگیری در خانه حمایت کرد .

۲. تکالیفی که با کار کلاسی مرتبط هستند، مؤثرتر هستند. به ویژه، مطالعاتی که شامل بازخورد در مورد تکالیف درسی بودند، تأثیر بیشتری بر یادگیری داشتند.

۳. مهم است که هدف از انجام تکالیف برای دانش آموزان روشن شود (مثلاً افزایش یک حوزه خاص از دانش، یا ایجاد تسلط در یک زمینه خاص). (Roderique et al., 1994).

به نظر می رسد کیفیت مجموعه وظایف مهمتر از کمیت کار مورد نیاز دانش آموز است. شواهدی وجود دارد که نشان می دهد با افزایش مدت زمانی که دانش آموزان برای آن صرف می کنند، تأثیر تکالیف کاهش می یابد. مطالعات بررسی شده با بالاترین تأثیر، تکالیف خانه را دو بار در هفته در یک موضوع خاص موثر می دانند.

نحوه ارتباط تکالیف با یادگیری در طول زمان عادی مدرسه مهم است. برای به حداکثر رساندن تأثیر تکالیف مهم است که به دانش آموزان بازخورد با کیفیت بالا در مورد کارشان ارائه شود .

دانش آموزان با زمینه های محروم معمولاً مزایای بیشتری از تکالیف دریافت می کنند. با این حال، دانش آموزان از پیشینه های محروم کمتر احتمال دارد که فضای کاری آرام داشته باشند، کمتر به دستگاهی مناسب برای یادگیری یا اتصال اینترنتی پایدار دسترسی داشته باشند و ممکن است حمایت کمتری از والدین برای تکمیل تکالیف و توسعه مؤثر دریافت کنند. عادات یادگیری این مشکلات ممکن است شکاف در پیشرفت دانش آموزان محروم را افزایش دهد.

باشگاه های تکالیف می توانند با ارائه منابع و پشتیبانی مورد نیاز برای انجام تکالیف یا تجدید نظر به دانش آموزان، به غلبه بر این موانع کمک کنند. شواهد گسترده تر نشان می دهد که تکالیف درسی نباید به عنوان تنبیه یا مجازات برای عملکرد ضعیف مورد استفاده قرار گیرند.

ماهنامه علمی تخصصی پایا شهر

ISSN ۲۹۸۰-۷۷۸۶

در کنار زمان و هزینه، رهبران مدرسه باید چگونگی به حداکثر رساندن اثربخشی تکالیف را از طریق توسعه حرفه‌ای معلمان برای ترویج استفاده از وظایف طراحی شده برای تکمیل یادگیری در کلاس و بازخورد با کیفیت بالا برای بهبود یادگیری دانش‌آموز در نظر بگیرند. مدارس باید تأثیر رویکردهای مختلف به تکالیف - مانند فراوانی، هدف و تنوع تکالیف - بر مشارکت و پیشرفت دانش‌آموز را زیر نظر داشته باشند (Cooper & Valentine, 2001).

همچنین انگیزه را به عنوان یک عامل کمک کننده در درگیر کردن دانش‌آموزان در فعالیت های تکالیف مورد بحث قرار دهند. خودپنداره دانش‌آموز و باورهای پیرامون شایستگی نیز می‌تواند بر تلاش دانش‌آموز در رابطه با تکالیف تأثیر بگذارد. آنها تأکید می‌کنند که فعالیت های تکالیف باید با سطوح فردی مشارکت و درک مطابقت داشته باشد.

تکالیف خانه را باید به عنوان یکی از چندین تکالیف در نظر گرفت، روش‌هایی که معلمان می‌توانند از آن استفاده کنند تا به کودکان نشان دهند که یادگیری در همه جا انجام می‌شود. با این حال، تکالیف دانش‌آموزان دبستانی می‌تواند تأثیرات قابل توجهی بر پیشرفت داشته باشد.

اما نتیجه مثبت آن مشروط به

(الف) آماده سازی و برنامه ریزی؛

(ب) تکالیف متناسب با مهارت، توجه، و سطوح انگیزه دانش‌آموزان باشد و

(ج) مشارکت مناسب والدین.

مزایا و معایب احتمالی تکالیف طولانی

از جمله مزایای پیشنهادی تکالیف خانه:

- الف) بارزترین آن این است که باعث افزایش ماندگاری مطالب در ذهن دانش‌آموزان می‌شود.
- ب) ارتقای استقلال و مسئولیت پذیری دانش‌آموزان.
- ج) تقویت یادگیری و برونداد آموزشی دانش‌آموزان. (Cooper, 1989)

اثرات منفی احتمالی تکالیف

نکته منفی تکلیف تکالیف خانه این است که دانش‌آموز در این دوره به تنهایی در حال یادگیری است. این بدان معنی است که اگر دانش‌آموز به اندازه کافی مطالب را در کلاس یاد نگرفته باشد، کسی را ندارد که در زمان تکالیف به او کمک کند. این می‌تواند منجر به ناامیدی و ناامیدی زیادی برای دانش‌آموزانی شود که به یک تکه کاغذ خیره می‌شوند و احساس گمراهی و سردرگمی می‌کنند.

اول، اگر دانش‌آموزان ملزم به صرف زمان بیش از حد برای مطالب درسی باشند، آنها در نهایت از آن خسته می‌شوند.

دوم، تکالیف زمانی را که دانش‌آموزان می‌توانند صرف اوقات فراغت و فعالیت‌های اجتماعی کنید محدود می‌کند.

سوم، دخالت والدین، هر چند با نیت خوب، اغلب به دخالت والدین تبدیل می‌شود و این کار باعث گیج شدن دانش‌آموزان می‌شود.

ماهنامه علمی تخصصی پایا شهر

ISSN ۲۹۸۰-۷۷۸۶

- ☒ چهارم: تکالیف می تواند منجر به رفتارهای نامطلوب مانند تقلب، یا از طریق کپی کردن تکالیف شود.
- ☒ پنجم: تکالیف نابرابری های اجتماعی موجود را تشدید می کند. دانش آموزانی که از خانه های با اقتصاد اجتماعی پایین هستند به احتمال زیاد در انجام تکالیف درسی نسبت به همسالان مرفه تر خود مشکل بیشتری دارند.
- دانش آموزان فقیرتر نیز تمایل بیشتری به کار بعد از مدرسه دارند ولی ممکن است فضایی آرام و روشن نداشته باشند. تکالیف باید به کودکان خردسال کمک کند تا عادات مطالعه خوب و مثبت را ترویج کنند و نگرش مثبت نسبت به مدرسه تحصیل در آنها ایجاد کند. بنابراین، تکالیف دانش آموزان ابتدایی باید مختصر باشد و شامل موادی باشد که معمولاً در خانه یافت می شود و نباید زیاد طولانی و وقت گیر باشد. (حیدری، محمد، حیدری اسرا، ۱۴۰۱)
- معلم هرگز نباید از تکالیف به عنوان تنبیه استفاده کند. استفاده از آن در این راه به دانش آموزان اطلاع می دهد که تکالیف مدرسه کسل کننده و منفور است. صرف نظر از سن دانش آموزان، نقش رسمی والدین در تکالیف باید حداقلی باشد. والدین از نظر علاقه، دانش، مهارت های آموزشی و زمان در دسترس متفاوت هستند. واضح است که پدر و مادر کودکان خردسال باید بیشتر درگیر شوند. به ویژه، آنها به فرصت هایی نیاز دارند بیان کنند که چقدر برای پیشرفت مدرسه ارزش قائل هستند. (Wilson & Rhodes, 2010).
- والدین می توانند با تمرین مهارت های خواندن، املا و ریاضی علاقه خود را به فرزندان خود ابراز کنند قراردادهایی با فرزندان خود در مورد زمان مطالعه ببندند و همچنین ارائه پاداش برای تکمیل تکالیف، از سوی والدین تاثیر مثبت و قابل توجهی دارد. توصیه می شود که معلم تکالیف کمی را در کلاس ها فردی کنند. تکالیف فردی مستلزم زمان قابل توجه معلم است و فواید کمی دارد. اینکه دانش آموزان به دلیل ترس از عواقب منفی تکالیف خود را انجام دهند، وضعیت را تغییر می دهد. ایده آل برای ایجاد انگیزه درونی ("من باید از این کار لذت ببرم؛ من این کار را انجام می دهم و معلم بالای من نمی ایستد") به یکی از این موارد اشاره می کند که معلم معتقد است دانش آموزان به آن نیاز دارند و پاداش یا تنبیه به منظور تکمیل تکالیف باید جمع آوری شود. معلم باید کامل بودن تکالیف را بررسی کند و بازخورد آموزشی متناوب بدهد این رویه نشان می دهد که معلم تکالیف را جدی می گیرد و هدفمند است. (سهیلی، مهلا، ۱۳۹۶)
- هدف اصلی باید شناسایی مشکلات یادگیری تک تک دانش آموزان باشد. تکالیف برای دانش آموزان با اختلالات یادگیری اخیراً توجه زیادی به استفاده از تکالیف در مورد افراد ناتوان یادگیری شده است. نتایج برای دانش آموزان بدون معلولیت ممکن است برای دانش آموزان دارای معلولیت متفاوت باشد. (Wilson & Rhodes, 2010). با این وجود، ویژگی های تکالیف موفق برای این دو نوع دانش آموزان متفاوت است به عنوان مثال، تحقیقات به طور مداوم نشان داده است که تکالیف برای دانش آموزان دارای ناتوانی های یادگیری باید مختصر و با تاکید باشد. بسیار مهم است که معلم تکالیف درسی را برای دانش آموزان در حال یادگیری نظارت کنند (Galloway et al., 2013).
- مشارکت والدین برای دانش آموزان معلول ضروری است چراکه این دانش آموزان مهارت های خود مدیریتی و مطالعه کمتری نسبت به همسالان خود و توانایی خود دارند. دانش آموزان دارای ناتوانی های یادگیری ممکن است به پاداش های دوره ای نیاز داشته باشند پس معلم باید بلافاصله پس از تکمیل تکالیف به آنها بازخورد مثبت دهند.

ماهنامه علمی تخصصی پایا شهر

ISSN ۲۹۸۰-۷۷۸۶

بحث و نتیجه گیری

تکالیف در اشکال و اندازه های مختلف وجود دارد. در حالی که بسیاری از معلمان به حالت تکالیف تکراری قدیمی پایبند هستند، من شما را تشویق می کنم طیفی از انواع دیگر تکالیف را امتحان کنید که می تواند دانش آموزان را درگیر کند، بحث و همکاری بیشتری را در کلاس تشویق کند و اطمینان حاصل کند که کار دشواری که دانش آموزان نیاز دارند کمک معلم در کلاس درس انجام می شود. این حداکثر پشتیبانی را برای دانش آموزان شما فراهم می کند و به پیشرفت آنها کمک می کند. هر نوع تکلیف نقش خاص خود را برای یادگیری دانش آموزان دارد. وظیفه مهم معلمان این است که تکالیفی را انتخاب کنند که به بهترین وجه از دانش آموز حمایت کامل کند. این تنها به معنای حمایت از دانش آموزان برای امتحانات آینده نیست، بلکه به این معنی است که دانش آموزان تحت تکالیف خانه غرق نشده اند و همچنان می توانند زندگی متعادلی را خارج از مدرسه داشته باشند. (Wilson & Rhodes, 2010).

براساس مطالب مطرح شده در این پژوهش تکلیف شب برای دانش آموزان مانند یک تیغ دولبه است یعنی هم می تواند مثبت و هم منفی باشد که چگونگی بهره مندی از آن بستگی به عوامل محیطی از جمله معلم، والدین و امکانات موجود در دسترس دانش آموزان دارد و زمانی این شاخص باعث برون داد آموزشی و یادگیری دانش آموزان می شود که مدرسه و خانه با هم هماهنگ شوند و هدفشان از تکلیف تنبیه نباشد بلکه ایجاد انگیزه و تقویت ذهن دانش آموز برایشان مهم باشد و همچنین تفاوت های فردی و سطح علمی دانش آموز را در نظر بگیرند و به زمان و هزینه تکالیف نیز توجه داشته باشند تا سبب انزجار و تنفر دانش آموزان نشوند (Galloway et al. , 2013).

پیشنهادات نظری و عملی :

تحقیقات بیشتری پیرامون اثرات تکلیف بر تحصیلات دانش آموزان انجام شود.
به معلمان توصیه می شود که در دادن تکالیف به دانش آموزان به تفاوت های فردی توجه کنند.
معلمان تکالیف محوله را به طور کامل بررسی کنند و بازخورد مناسب بدهند.
والدین فرزندان خود را در انجام تکالیف راهنمایی و هدایت کنند .
تکلیف مشخص شده از طرف معلمان می بایستی تسهیل کننده یادگیری دانش آموز باشد.
تکالیف نباید طولانی باشد زیرا باعث خستگی و همچنین اشغال اوقات فراغت دانش آموز می شود.

منابع

۱. سعدی، نگار، ۱۳۹۹، بررسی اثرات تکلیف در منزل برای دانش آموزان ابتدایی پایه سوم مدارس شهرستان گرگان، ششمین همایش ملی علمی پژوهشی روانشناسی و علوم تربیتی، شیروان.
۲. سهیلی، مهلا، ۱۳۹۶، تاثیر تکلیف شب بر پیشرفت تحصیلی دانش آموزان، همایش ملی آسیب شناسی نظام آموزشی کشور، تبریز
۳. حیدری، محمد و حیدری، اسرا، ۱۴۰۱، مروری بر تکالیف شب در مدارس و نقش آن در انگیزش پیشرفت تحصیلی دانش آموزان، دومین کنفرانس بین المللی روانشناسی، علوم اجتماعی، علوم تربیتی و علوم انسانی.
۴. Galloway, M., Conner, J., & Pope, D. (2013). Nonacademic effects of homework in privileged, high-performing high schools. *The journal of experimental education*, 81(4), 490-510.

ماهنامه علمی تخصصی پایا شهر

ISSN ۲۹۸۰-۷۷۸۶

۵. Roderique, T. W., Polloway, E. A., Cumblad, C., Epstein, M. H., & Bursuck, W. D. (1994). Homework: A survey of policies in the United States. *Journal of Learning Disabilities*, 27(8), 481-487.
۶. Cooper, H., & Valentine, J. C. (2001). Using research to answer practical questions about homework. *Educational psychologist*, 36(3), 143-153.
۷. Cooper, H. (1989). Synthesis of research on homework. *Educational leadership*, 47(3), 85-91.
۸. Wilson, J., & Rhodes, J. (2010). Student perspectives on homework. *Education*, 131(2), 351-359.